

تٲٲوانينى ماتريايستى بٲ داهٲنان لٲٲدٲب و هونٲر. نوسينى : ٲٲحمٲد مٲرزوك. وٲرگٲرانى لٲ ٲٲرٲبيٲوٲ: ٲٲدوٲا سٲٲمان (مٲشخٲٲ)

ٲٲگٲر بمانٲوت بٲٲوانينى ماترياليسٲيٲوٲ باس لٲ داهٲنانى
ٲٲدٲبى و هونٲري بڪٲين، ٲٲوا ٲٲويستٲ بٲ كورتى ٲٲداچونٲوٲ بٲو
بابٲٲ سٲرٲكيٲدا بڪٲين كٲ هٲشيارى مرٲف ديارى دٲكات، ٲٲو
بابٲٲش واقعٲ، كٲ نوٲنٲرايٲتى ٲٲكهاٲتى ٲابوورى كٲمٲگٲ و
سٲرخانٲ سياسى و ٲاينى و كٲمٲٲايتى و ٲٲدٲبى و هونٲريٲكان
دٲكات و تٲريٲٲٲى. هٲروٲها ٲٲويستٲ لٲسٲرمان گٲر بمانٲوت لٲ
تٲٲوانينى ماترياليسٲى بٲ هونٲر و ٲٲدٲب تٲبگٲين، ٲٲوا دٲبٲ لٲ
ٲٲچٲوانٲكٲ ٲٲم بٲچوون و تٲگٲيشٲنٲ ماتريايسٲيٲ تٲبگٲين كٲ
ٲٲويش تٲٲوانينى ٲايدياليسٲيٲ.

تٲروانينى ٲايدياليسٲى، بٲ قوتابخانٲ فٲلسٲفى و ٲايدىٲلٲٲريٲٲ
چٲراوچٲرٲكانٲوٲ، ٲٲيوايٲ ٲٲوى واقعى هٲر كٲمٲگٲيٲك لٲ هٲر
قٲناغٲكى مٲٲوويٲدا ديارى دٲكات، شٲوازى هٲشيارٲيٲ لٲو قٲناغٲدا.
واتٲ ٲٲو هٲشيارٲيٲ كٲ واقع ديارى دٲكات. ٲٲم تٲٲوانينٲ تا
ٲٲستاش لٲ فٲيلٲسوفٲ ٲايدياليسٲٲكان بوونى هٲيٲ. كارل ماركس و
فرٲدريڪ ٲٲنگٲس هاتن و لٲ بٲرهٲمٲكانياندا تٲٲوانينٲكى تريان
بنياندا كٲ ناكٲكٲ بٲ تٲگٲيشٲنى ٲايدياليزم، ماركس وٲ دٲبينٲ كٲ
ٲٲو هٲشيارى مرٲفٲكان نيٲٲ كٲ بوونيان ديارى دٲكات، بٲٲكو بٲ
ٲٲچٲوانٲوٲ بوونى كٲمٲٲايتيانٲ هٲشيارٲيان ديارى دٲكات، ٲٲمٲش
بٲو مانايٲيٲ كٲ ٲٲگٲى كٲمٲٲايتى مرٲفٲكان لٲسٲر بنٲماى سروشٲى
ٲٲيوٲنديٲكانيان و ٲٲوى بٲرهٲمٲمى دٲهٲنن لٲ چوارچٲوى شٲوازٲكى
دياريكراوى بٲرهٲمٲهٲنان، دامٲزراوٲ. ٲٲمٲجگٲ لٲ ململانٲى نٲوان
دارا و نٲدار، كٲ سروشٲى ٲٲم هٲشيارٲيٲ ديارى دٲكات.

هٲورٲها تٲٲوانينى ٲايدياليسٲى بوونى بٲها و ٲٲوٲر و ميكانيزمٲ
چٲگيرٲكان بٲشٲوٲيٲكى ٲٲها و نامٲٲروويى بٲ ٲٲدٲب و هونٲر
دٲبينٲت، ٲٲم ٲٲوتٲ سٲرنج دٲخاتٲ سٲر خودى هونٲرمنٲند، دوور لٲو
كٲمٲگٲيٲى كٲ تٲيدا دٲٲى، جا چ لٲ ٲووى ناوٲٲٲٲوٲ يان شٲوازى

بهره‌م‌ک‌ی‌و، بت. له کات‌کدا تروانینی ماتریالیستی پ‌ی وایه
که ب‌هاکان و پ‌و‌ر‌کان و ب‌ره‌م‌ ئ‌د‌بی و هون‌ریی‌کان د‌ر‌بی‌ینی
واقع‌کی که م‌ل‌ای‌تین له ق‌ناغ‌کی م‌ژوویی دیاریکراودا،
نگدان‌وی ب‌ره‌می هون‌رم‌ند یان نووس‌ر ه‌رجیی‌ک بت،
له‌استیدا د‌ر‌بی‌ین‌ک‌ ب‌ بارود‌خ‌ باو‌کانی ناو که م‌ل‌گ‌، ت‌نان‌ت
ئ‌گ‌ر ب‌ شو‌ی‌کی ناه‌شیاران‌ش بت.

ئ‌گ‌ر کار هون‌ریی‌کانی مر‌ف‌ س‌ر‌تای‌کان و‌ر‌گرین که
م‌ژوو‌کی د‌گ‌گ‌ت‌و‌ ب‌ س‌رد‌م‌کی ئ‌جگار دوور، د‌زین‌و‌کان
ناماژ ب‌و‌ د‌ک‌ن که مر‌فی پ‌ش‌پ‌یداوونی م‌ژوو، واقع و ژیا‌نی
ژان‌ی خ‌ی ب‌ شو‌ی‌ هون‌ری د‌ر‌بی‌ی‌و، چ‌ش‌نی ئ‌و و‌نان‌ی له‌ناو
ئ‌ش‌ک‌وت‌کاندا د‌زراون‌ت‌و‌. و‌ک‌ ئ‌ش‌ک‌وت‌ی تامیرا له ئ‌یسپانیادا
و ئ‌ش‌ک‌وت‌ی س‌ خوشک له ف‌ر‌نسا. ئ‌م‌ کار هون‌رییان‌ و‌ن‌ی
مر‌ف‌گ‌ل‌کیان و‌نا کردوو که ئ‌اژ‌ او د‌ک‌ن و پر‌س‌ی
اوکردن‌کانیان ب‌رج‌ست‌ کرد‌ت‌و‌. ه‌رو‌ها ه‌ند‌ک‌ له‌و و‌نان‌؛
و‌ناکردنی مر‌ف‌کانن که له‌گ‌گ‌ ئ‌اژ‌‌ د‌ند‌کاندا له ز‌ران‌بازی
دان و ئ‌م‌ش‌ نگدان‌وی خواستی مر‌فی س‌ر‌تای‌ بوو ب‌ زا‌بوون
ب‌س‌ر‌ سروشتدا له و‌و‌سم‌کی جادوویدا. له گ‌گ‌ی ئ‌م‌ کار
هون‌رییان‌و‌ که ز‌رجار ج‌ر‌ک‌ له و‌و‌سم‌ی جادوویی بوو که
ک‌س‌کی ئ‌و س‌رد‌م‌ ب‌پ‌ی ت‌گ‌یش‌نی خ‌ی پ‌یو‌بوو که توانای
ش‌ک‌ت‌پ‌ه‌نانی نه‌چیر‌کی ه‌ی‌.

خ‌ ئ‌گ‌ر ب‌چین‌ س‌ر‌ ئ‌د‌ب و هون‌ری میز‌پ‌تامیاش، ئ‌و‌مان ب‌
د‌رد‌ک‌وت‌ که د‌ر‌بی‌ین‌ ئ‌د‌بی و هون‌ریی‌کان ب‌ره‌می سروشتی ئ‌و
ق‌ناغ‌ن و ئ‌و هون‌ری‌ی‌ که له چیر‌ک و داستان و شو‌از‌کانی
ه‌ل‌ک‌‌راو هون‌ریی‌کانی شو‌ن‌وار‌کاندا د‌ر‌بی‌دراون، ب‌ پ‌ل‌ی
ی‌ک‌م‌ گوزارشت بوون له نیگ‌ران‌یی‌کانی مر‌ف‌ له‌و ق‌ناغ‌ی
میز‌پ‌ت‌انیا و ه‌ور‌ها له ت‌گ‌یش‌تن ب‌ پ‌یو‌ندی له‌گ‌گ‌ سروشت و
ئ‌وانی دیک‌ و خداو‌ند‌کاندا. ئ‌و ئ‌د‌ب و هون‌ری گوزارشت بوو
له پ‌گ‌گ‌ی د‌س‌‌اتی سیاسی و ئ‌ایینی و خ‌‌کی له‌و م‌ژوو‌دا و
ه‌ور‌ها ب‌و پ‌ی‌ی‌ د‌س‌‌اتی ئ‌ایینی ئ‌و بناغ‌ی‌ بوو که
فرمان‌واکان له س‌م‌ر، بابل، یان ئ‌اشور ش‌رعیت‌ی خ‌یانیان
له‌وی و‌ر‌گرتوو. ب‌ره‌م‌ شیعی و گ‌گ‌ان‌و‌کان ز‌رجار د‌ر‌بی‌ینی
گ‌ور‌یی و پا‌ان‌و‌ بوون له‌خواو‌ند‌کان. ب‌ ه‌مان شو‌ م‌لملان‌ی
مر‌ف‌ له‌و ق‌ناغ‌ م‌ژوویدا له‌گ‌گ‌ سروشت و ئ‌و د‌رد و پ‌تا و
ن‌خ‌شیان‌ی که دووچاریان د‌بوو، له داستان و شیعر و هون‌ری
پ‌یک‌رسازیدا ب‌رج‌ست‌ کراون‌ت‌و‌.

ه‌رو‌ها ب‌ره‌م‌ هون‌ری و ئ‌د‌بی‌کان چ‌ش‌نی تابل‌ قو‌ین‌
نووسراو‌کان و چیر‌ک و پ‌ندی پ‌شینان، و‌ن‌ی کشتوکا و درو‌ن‌ و

اوکردن و ششيان گواستوو تـو و د قـ سـر کـيـيـ کـانـي ناو ئـ فـسانـ و داستانـ کان کـشاوـن هـستـکردن بـ ئاسايش دـستـ بـر بـکـن و ئـ و مـترسيانـ لـکـبـدـنـو کـ مـر فـ لـو کـا تـدا ووبـو ووي بوو تـو و کو لافاو و وشکـ سا ي و نـخـشـيـيـ کان. بـ نموونـ داستانـي گلگامش لـ بـشـکـيدا جـغـد لـسـر با بـتي لافاو کرد تـو و، ئـ مـش گوزارشت لـ با يـخـي ئـم ديارد يـ (لافاو) دـکـات لـسـر دانـيشتـوانـي مـيز پـتـامـيا، چونکـ خـيـکـي ئـم ناوچـيـيـ تواناي کـنـترـنـکردنـي لافاوي ووبارـ کانـي ديـجلـ و فوراتيـان نـبوو. هـروـها هـمان شـت بـ گـلان و ناوچـ کانـي تريش کـ بـدـست ئـم گرفتـو ناـاندوويانـ استـ. ئـ مـش وايکردووـ پرسـي لافاو لـ ئـدـب و هـونـري ئـو سـرـدـمـدا باو بـت. واتـ کاريگـري کارـساتـ سـروشتـيـيـ کان لـسـر مـر فـي ئـو قـناغـ مـژوويـي و هـوـوـکانـي بـ ازيکردنـي خواوـندـکان لـ بـرهـمـ ئـدـبي و هـونـريـيـ کانـي ئـو سـرـدـمـدا باو بوو.

ئـوي بـسـر شارستانـيـت لـ مـيز پـتـامـيـادا پـيـيـو کـراو، شارستانـيـتـ کانـي ميسري و يـنـانـي و يـمانـي و هـروـها هـh

دـکـرـتـ بـوتـرـت کـ لـکـدانـو ئايدـيـالـيـسـتـيـيـ کان بـ بـرهـمـي هـونـري و ئـدـبيـي؛ دـت ئـم بـرهـمـ لـ هـلـومـرجـ مادـديـيـ کـي دادـبـت و دوور لـ ژينگـ و ئـو مـلـمـلانـيـانـي لـناو کـمـگـدا وودـدن، لـکـدـاتـو. لـ کـا تـکـدا تـوانـيـنـي مـاتـريـالـيـسـتـي پـي وايـ ئـدـب و هـونـر و سـرجـم بـرهـمـ مـريـيـ کانـي تـر نـگـدانـو ي قـناغـکـي ديارـيـکـراوي مـژوويـيـن لـ کـمـگـيـيـ کـي ديارـيـکـراو و کاريگـري دـسـات لـناو ئـو کـمـگـيـيـدا.

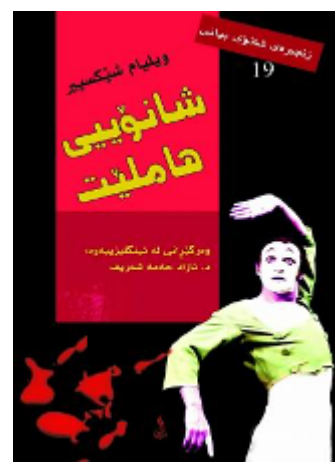
شـو و ناوـوـکـي هـونـر و ئـدـب لـگـ گـانـکـاري پـکـهـاتـي ئـابـوري و دامـزراو کـمـيـايـتـيـيـ کان و پـيـوـنـديـيـ کانـي نـوان مـر فـکان، ئـويش ئـاـوگـي بـسـردا دـت. ئـدـب و هـونـر دوورـتـرين بـرهـمـي مـر فـن لـ سـقامـگـيري و چـقـبـستـوويـي. ئـدـب و هـونـر و ئـرکـکانـيان لـ کـمـگـيـيـ چـيـنـايـتي تـژي لـ مـلـمـلانـ زـر جـياوازـترن لـو جـرـ ئـدـب و هـونـري کـ لـ کـمـگـيـيـ کـي سـرـتـايـيدا پـشـتـگـيري لـ جـياکـاري چـيـنـايـتي نـاکـن، وکـ ئـوي لـ کـمـگـيـيـ کانـي پـشـ کـشتوکـاـيدا هـوون. هـموو هـونـرک بـرهـمـي سـردـمـي خـي و بـرهـمـي کارلـکـکردنـيـي تـي لـگـ چـنـديـن هـلـومـرج و گـانـکـاري هـمـجـردا. ئايدـيـالـيـسـتـ کان هـمـيشـ مـاتـريـالـيـسـتـ کان بـو تـاوانـبار دـکـن کـ

لښووی ئا بووریږي او هډووی لښکدانو وی سرحم شتګان دډن و ئم
بچوونښ تا ئاستګی زړ ټووکښان یی. چونک ټروانینی
ماتریالیستی بښووی کی میکانیکی لښیو ټندی نوان ئا بووری و
هونډر ناوانت، بښکو وای دبینت ک پرسمی کی ئاوی پ ل
کارلک، لښاو کښمګی کی دیاریکراودا ټوودات ک بښما و
بزاوتی لښر زمین مملاندی نوان چینی باادست و چینی
ژردست دا دامزراو و ژرخانی ئا بووریش وک ئامراز و
هکارګانی بښره مه نوان و سړمایښ دتوانت سروشتی سړخان وک
داب و نریت و ئخلاق و هونډر دیاری و ئاست بګن. لښر ئم
بښمای شاعر و پیکرسازی و مان و چیرک و مسیقا و هونډر و
ئدبیاتګانی تر، شوپیان بپی شوازی بښره مه نانی
کښمګی کی دیاریکراو و بپی ئو قناغ مژوویدی ک ئم
شوازی بښره مه نانی پیدا ټپیو و هډو ها تا چڼد مملاندک
لښاو ئم شوازی دا پری سډوو، دیاری دکر.

دتوانت ب کورتی دیارترین هډګانی کاریګر لښر بښره می
ئدبی و هونډری ل هډر سډدک ل سډدک، ب واقعی
ئا بووری و خباتی چینایتی بخرنډوو، ک بپی خیان
نګدانو وی بژو و نډیګانی دسماتی سیاسی و ئایینی و
بښماپی و دسمات کښم ی تیډ جړاو جړګانی ترن، ک هډمیش
هډدډن قډر خکاری یان کاریګری لښر شوازی جړاو جړګانی
بښره مه نانی ئدبی و هونډری بګن بډرک ک ئګر
کاریګر یی ک استوخ یان نااستوخ بت، لښګی بنیادنانی
هونډر و ئدب و کلتووری دسمات ب شوازی جړاو جړجا
هډیاران بت یان نا هډیاران. گډانکاری کښم پایتی-
ئا بووریګان هډمیش دښه هی گډانکاری ل شو و ناو کی
ئدب و هونډر، ب و پی هی هونډر و ئدبیاتی نو لښګی ئو
گډانکاریانو دسازدرن، بتایب تیش ل کاتی تووندبوونو وی
مملاند ل سډد می گواستنو دا ب نمون ل قناغی ک یلای تیډو
ب قناغی دډر بګای تی مملاندک تووندتر دبتو یان ب پی
بارودخی هډر کښمګ و دډو ټک کورت یان درژ دبتو. ئدب
و هونډریش لښګ و گډانکاری و گډکردن کښمګ دا شانبشان
و هاوترب هډنگاو دنت، بډم ش زمین ئو گډانکاری و
گوزارشت کردن لی، ب شوازی هونډری و گډان و داستانی
دډد بت، هډر وکچن ل گډانکاری شوازی بښره مه نانی
فیډای ب شوازی بښره مه نانی سړمایډاریدا دبینر.

ئګر ب نمون شاند نامګانی شکسپیر و ربګرین، ل یګک ل
لای نګاندا، گوزارشت بوون ل سډر تاکانی سډره ګدانی

سـرمایـهـداریی بازرگانی و پـکهـاتی دـو تـکـان بـ مانـا مـدـرنـهـکـی، کـ دـو تـگـلـک بـوون مـیلی ناوـندی ناسیونالیستیـکی ناوـندگـهـرایان هـبـوون کـ گـانـکاریی کـمـایـتیـه قوونـکان باوـری بـوون و گـرنـگـترینـیان کـمـبونـهـوی تـکی دـر بـگـایـتی بـوون لـ نـهـروپای تـئاوا، تـو گـانـکاری و پـشـکـوتـن پیشـسازیانـی لـ سـردـمی تـنـیسـانـسـدا وویانـدا و هـوونـک بـوون بـر و گـانـکاری بـتـا استـی کـتایی سـردـمی فیهـدای، هـروها تـم شانـهـنامانـی شـکـسـپیر دـر بـینـک بـوون بـ تـو تـا زیـی کـ یاوـری ژیانـی کـمـایـتی بـوون لـ و قـناغـدا و تـو سـردـمـش هـنگاونانـی بـر و تاکـگـرایـی بـخـو بینـی، لـ زـربـی شانـهـنامـکانـی شکـسـپیر تـم مـلـانـه تاکـکـسیانـه دـبینـ کـ هـامـلـت، ماکـبـس، تـلـلـ، لیر، یان پا تـوانـکانـی دیکـی شانـهـنامـکانـی ویلیام شکـسـپیر تووشـی دـبن، باـدـستی مـیلی تاکـگـرایـی عـلمانی و گـانـینی مـرف بـ دروستـکـر و بـوون بـچـقی ووداوـکان، دوا تـوون کـ کـسا هـژمونی بـسـر ژیانـی تـزانـه و بیر تـاکـکانـدا دـستـبـر کـردبـو، تـمـش پـچـوانـی تـو شانـهـنامانـی کـ لـ سـدـکانـی ناوونـاستـدا لـ تـوروپاـدا باو بـوون کـ لـ حـکی تاکـگـرایـی لاوازتر بـهرـمـند بـوون، وکـچـن کارـکـتـرکانـی شانـهـنامـه و چیرکـکانـی پـش شکـسـپیریش لـ سـر تـاو تا کـتایی یـک کارـکـتـری یـکـجـری بـوون، یان کارـکـتـری باش بـوون یانیش بـهـهـای خـراپ بـوون، شانـهـنامـکانـی شکـسـپیر گوزارشت بـوون لـ قـناغـکی نووی واقعی با بـتی کـ تـا زتر بـوون لـ و سـردـمانـی پـش خـی، وکـگوزارشتـکردن لـ سـرهـهـدانـی شـوازکی نووی بـرهـمـهـنان لـگـهـهـموون تـو تـا وگـه و گـانـکاریانـی کـ لـ هـناوی خـیدا هـبـگـرتـبو.

هه‌روه‌ها ده‌توانرته سه‌رفانته‌س و هک نمونه‌یه‌کی دیکه‌ی گواستنه‌و له سه‌رده‌مه‌که‌و به سه‌رده‌مه‌کی دیکه بهینه‌ت. ئه‌مانه‌ی مه‌زنی ده‌نکیشه‌ت، ئه‌و ئه‌مانه‌ گه‌وره‌یه‌یه‌ که به هه‌وانه‌ی که‌تایه‌ سه‌رده‌مه‌

سوارچاکی و ئاغا یی تی و شکلی داب و نریتی فیله دای کی تپیدا زای بوو، دهرئ بخت، ههنگاونان بهر و ژیان کی نو کی سرفانتس توانی به شو یی کی سرنج اکهش به رجسته ی بکات و ههروها پاپوانی پمانه کهش گوزارشتی له بههود یی و مردنی بیر کهکانی سوارچاکی له گه دسته کردنی هه ووشاندن وای شو وازی به ره مه نانی فیله دای که له ئه وروپادا زای بوو، دکات . سه ره پادانی پمان له سده ی حقه ده هم و ههژده مه دا یی که که له گرتیرین گه انکار یی که مایه تییه کان و سه ره پادانی چینی بهر ژو وازی. پاپوانی پمانه کان زه ربی جار سه ر به چینی ناو پسته بهر ژو وازین، یان خه کی ئاسایین، له بری ئه و دهر به گ و ئاغا و شازادانی که له به ره مکهانی په شوودا باو بوون. سه رده می پشنگه ری که ئه وروپا پهش شو شیه فیه رنسی به خه وای بینیه وو، گوزارشت بوو له گه انکاری له سه رده می فیله دالیزم و به سه رده می سه ره پادانی بهر ژو وازی. ئه م له ماوای زیاتر له سه د سا دا چه ندین نووسه ر و هونه رمنه و بیرمنه و فیه یله سوفی وک مایه ر، فیه تهر، ژان ژاک پسه، ههلفیسوس، دیدهر و چه ندانی ترمان بینیه، که به ره مکهانیان پنگدانه وای ئه م گه انکاریانه بوون و فیه لسه فیه ماتریالیستیه پشته استی ده کاته و که ئه م گه انکاریانه له فیه کر و فیه لسه فیه و ئه ده ب و هونه ر و ئاید له ژیا دا دهر ئه نجامی گه انکاری ئه بووری و سیاسی بوون و نه که هه کاره ک بن به ئه و ئه وگه انه. له کاته کدا ئایدیالیزم جه غه له و ده کاته و که به ره مکهانی ئه م نووسه ر و هونه رمنه و فیه یله سوفانه له پله ی یی که مده هه کاری شو شیه فیه رنسا بوون! ماتریالیزم په ره سه ندنی ئامه از کهانی به ره مه نانه و سه ره پادانی چینیه کی نوای پیشه سازی و بازرگان به په شه وتن و داهه نانه زانسته یی کهانه و ده به سته تته و به گه شه سه ندن و داهه نانه زانسته یی کهانه که سروشتی ژیانیه گه ی و بوونه هیه فراوانیه وای شاره کان، ئه م جه گه له دینه وای جوگرافییه کان که هه لوم ره جی تاز تری له که وتته و. هه موو ئه م هه کاره باب ته یانه په که و به به شدار بوون له سه ره پادانی جه ره کی نوای ئه ده ب و هونه ر نه که به په چه وانته و.

لږرډا دا دټوانين باسي هريک له بللزاکی فږرښی و ټټسټی ټووسی بکښ، که به ټوونی گوزارشتیان له سره ټټدانی سرډمکی نوکړد، که ټویش سرډمی سرمايډاريی به هم موو ټو دژايي تيی که له هم ناوی خيدا هم ټيگرتوو. ټم دوو ټټمانووسه توانیان وټنای چوسانډو و که يلاکړنی ټينسان و هر وها ټټی پار له دروستکړنی ململاند له زوان خټکدا بکښ. هر وها توانیان ټادي ټو نام بوونی که به هی ټم شوازي نوپی به ره مه ناندو دروست دټټت چټند و چټن تټماح؛ موکدار و بازرگان و دټوټټکان

لځپښاو به د سته ناني قازانجی زیاتر د دات پېش ت نانت ئگړ به
شېش بهت، گوزارشت لېکېن. هرچې ند ئاراسته سیاسي و
ناید لځړیې کانی ئم دوو مانووسه لځگه سړمايه داریدا بوون،
بهام واقعی فږنسا و وووسیا و ئو مملاندیانی ل و ق ناغ دا
زا بوون به شوو بکي سړسو هډرانه ونا کرد. هرچې ند
به ره م کانی به لزاک و ته ستی شگه ان بوون، بهام
چار سړ کانیان به واقع زیاتر چار سړکي ئخلاقیان بوو.

ئوی به سړ مان و شان نام دا پېی و د کرېت به م سيقاش هر
به و جرېی. ئم هونر لځگه گډی ش سړندی درځای نی خېو
که هر ل سړ تاو هاو ی ژبانی مرق بوو، گوزارشتی ل
خواست کانی مرق کردوو و بکېک بوو ل و ئام ازانی که ل
وو سمی جادوویی و ئاینیدا ل سړانسړی ق ناغ و شو واز کانی
به ره مه نانی جیا وازدا، به کاره نراو. به یېش ه میش م سيقا و
گړانی و سروود، یاوړی سرووت کانی پرستگا و کسا و وو سم
به که م کانی بوون که ل لاین گروپ کانی و ئنجام د دران به و
ئوم ددی ل خداو ند کان نزیک بڼو یان کارئاسانیېک بهت به
گړیاندنی پېام کانیان به ئاسمان. م سيقا ل واقعی که م یی تی و
تگ یشنیان به جیهان ل سړد م جیا واز کاندیا ناکرېت و
هر واک چن م سيقا ل سړد م کانی پېشوودا یی خې بینو، ل
سړد م می ئم شدا گوزارشتی ل واقعی که م گاکان و ئاس و
مملاندیانیان و ئو گ انکاریانی که ل ناو شو وازی به ره مه نانی
سړمايه داریدا وو د دن، کردوو.

دانانی بارود خکي ئابوری و سیاسی دیاریکراو، که ل سړتای
ه ژموونیو تا دا مان و نمانی ئم ه ژموون، وک به ره مه نانی
بازک یان قوتا بخان یی کی هونری یان ئد بی، جرېک ل
به ه وستی. چونک ل ناو ئم یان ئو شو واز دا گ انکاری و
ئاوگ ه ه ک هاو ترېب لگه ئا وگه و گ انکاریېکان و
تووندی و ل سړخ بوونی شو وازی خ باتی چینای تی ه نگو د ن.
به ی د بینین که شو واز و قوتا بخان هونریې کانی ناو شو وازی
به ره مه نانی سړمايه داری، به نمون، قیرانی کانی ئم سیستم و
گ انکاریې کانی ل قوتا بخان کانی هونر ل پښاو هونردا و
ل و و به قوتا بخان ی سوریا لیستی تا د گات به قوتا بخان ی
د رووناسی تا شو واز و قوتا بخان کانی تر، د رک و تن کن که شانب شان
ئو گ انکاری و ش ان بوون که ل گه ج نگی جیهانی یی که م و
دوو مدا وویاندا. به نمون هونر و ئد بی به هوود یی ل و
ق ناغ دا بر ویان پیدا کرد، دواي پر س به رب او و ترسناک کانی
تکدانی شار کان و کوشتنی خک به ئوی خزمېت به ئامانج سیاسی

و ئابوورییه کان بکن. ئم قوتا بخانا ب ئو د رکوتن تا نائومدی مرقف د ربب و دوودی و گومان ل توانای گئیینی ئو واقع لای مرقف بچنن. لگئی ئم ه موو نه هامتی و وئرانکاریا نه شدا، ز رک ل نووسران و هونرمندان ب شوازی بهوودی و بهمانا گوزارشتیان ل واقع د کرد. ک ب پچوانی ئد بیاتی واقعی شگئیان ک هاند ری گئیانکاری و زگاری بوو. ئگر تر تماشای سره دانی سوریا لیزم بکین وک قوتا بخانیه کی هونری و ئد بیی ک ل سرتای سدی بیست م و ل پاریس سیه د، بمان د رد ک و ل ک ئم ئباز ش گوزارشت ل کاریگ ربوونی ب ک م ک ل و ئا و گئیانی ک ب شداریان ل شک پدانیدا کردوو. ی ک مینیان با د ستی قوتا بخانی شیکاری د روونی ل ئوروپا وک ف ل سف و میت د کی چار س ریی ک پشت ب ل کدان و ی خ ون کان و نائگایی و مللانی س ک سیی س رکوتکرا و کان د ب ست. ئم ه ز و وئرانکار ناو خ یان مرقف بر و ل ناوچوون و ش و مردن پا د ن ت (غ ریزی ش انگریزی و مردن). ئگر ئم ت و انینان ز ا بن ب س ر د رووناسیدا، ئوا ز رک ل زانست مریه کان و ت نانت ئو قوتا بخان ف ل سف فیان ش ک ل س ر بن مای ماتریالیزم دام زراون وک قوتا بخانی فرانکفرت، ئم س رباری ش کی ما و وئرانکر ل ئوروپا ک ب ملیان ک س بوون قوربانی، وایکرد ئم ب باز ل بیرکردن و ی ل ژیکی ه شیاران و ت نانت زانست و هون ریش ب توانا بت و ئیتر ئم ب باز هون ریه بر و ناع ق انییت و نائومدی ه ن گاوی نا.

بن مای مادی ب داهنن ل ئدب و هونردا

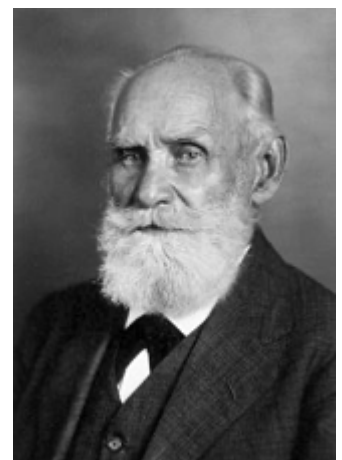
ز رک ل و ل کدان و د روونی و ک م ای تیانی ک ه ن باسیان ل باب ت کانی داهنن ل زانست و هونر و ئد بدا کردوو. وک باسکردن ه شیری ب ه موو ج ر کانیی و. ل ر دا دوو ت و انین ل ئارادان س بار ت ب بن چای داهنن ل هونر و ئد بدا. ی ک میان ت و انینی ئایدیالیستی ک داهنن ل ئدب و هونر وک حا ت کی ن خ شیناسیی یان حا ت کی ئیلهام ب خ ش و شتی تر س یر د کات. ئو ت و انینانی ک ب ره می کار ل د وروب ر و بارود خی مادی و م ژوویی جیا د کات و. ئوی تر ت و انینی ماتریالیستی ک داهنن ب ه لوم رجی ک م ای تی و ئابووری ق ناغ کی م ژوویی دیاریکراوی د ب ست ت و، ه رو ها ئو د رف ت و ه لوم رجانی ل ب رد ستی نووسر یان هونرمندان ک پای پ و د ن ن ب خولقان و داهنن. س ر تا ب و ت و انین ئایدیالیستی د ست پ د ک ی ک ز رک ل و وانگ د روون شیکارییه کان نو ن رای تی د ک ن.

دیارترینی بچوونکان ک ل بازنی زانستی و ئکادیمی و تانان
ل ئاستی جماویشدا ناوبانگیان بدستهناو، بریتین ل؛
یکم: ئو تیریانکی ک داهننان ب شتی و نخشی
دروونیکانو ددستندوو و پشنگی ئم ووت توژی ری ئیتا
لمبرس و پزیشکی مرنسی ب نخشیکانی مشک کریستجام
بوون. پوختی ئوی ک لمبرس ل کتبدکیدا (بلیمتدار)
جغدی لمر ددکاتوو ئوو ی ک پیوندی ل نوان شتی و نخشی
دروونی یان بلیمتیدا هی و بلیمتیش ب بچوونی لمبرس؛
شیتی. ئو وای ددبندت لددستدانی هاوسنگی ل وانگکی
ئانانمیدوو ل ناو مشککی داهنردا ئوو ی ک ددبند هی
ئاوسانی مشک یان گرژبوونی چند ب شک ل مشک. ئم
ناهاوسنگیش ل بلیمتیدا داهننان ددخولقندت. بام
کریستجامر بلیمتی یان داهننان وک لادانکی نخشی دماریی و
بماو یی ددبندت ک تایبتمندی هندی ک دخزان بدت، ئو
توژیندوو لمر هندی ل دخزانکان وک دخزانکانی بیتھن،
ک ت، باخ و مایکل ئنجلا کرد و گیشته ب و ئنجامی ک
دخانکانی ئم داهنران هگری لادان و نخشیکانی مشک
بوون. ئم تانوانیند ل لاین لککیندوو و تووژیندوو
زانستیکانو پووچ کر او ت و، بام هشتا بچوونکی
برب او ل نو هندی ل شنبیران و ئکادیمیکان.

دووم: هرچی فرید ب پلی ی کم لککیندوی ل داهنانی
هندی ل هونرمند و نووسرکاندا کرد، لمر ووی هموشیانو
لینارد دافینشی و ددستیفسکی، لکدانوو ی فرید ب داهنانی
ئم دوو داهننر ک ل تییری گشتی ددروونشیکاریی کیدا
ها توو، وای ددبندت ک ل ددب و هونردا ددخک دت ئار او وک
ئوی فرید ب میکانیزمی ب رگری ناوزدی ددکات. ل نو مر ف
داهننرکانیشدا وک میکانیزمی خووی کی نزم و ناپسند
سرهمددات، ئممش هکارک ک مر ف ب شووی کی ناگای پی نای
ب ددبات ب ئوی بمر پاننر سکی پیویستیکانی زان بدت و
ئویش ل گگی داهنانی هونری یان ئددبی یان تانانت بیرکاری
یان زانستیوو، خی ل خی ددکاتوو. فرید پیوای هونرمند
و نووسرانی داهننر همیش نرگسین و ئارزووی سکییان ب خودی
خیان هی و داهننیش بوجر، حا تکی سکی بای لژی.
بی هونرمندی داهننر ب تایبته ناتوانت ئارزوو
سکییکانی خی ل ئنجامی فشاری کمم لایتی و ئو
قددغکردنای ک بمرید ددسپندر، تدر بکات.

[illegible][illegible][illegible]

چوارم: سه‌بارت به بندمای ماتریالیستی به داه‌نان له ئه‌دب و هونه‌ردا، که ناویشانی باسه‌که‌ی ئه‌مه‌مانه، ئه‌و تیه‌رییه‌ که له ماوه‌یه‌کی دوور و دره‌ژ شکلگیری کرد و له‌گه‌ کارئه‌ندامزانی ووسی ئیفان پاقله‌ف گه‌یشت به پله‌ی په‌گه‌یشتن. ئه‌و تیه‌رییه‌ په‌ی وایه‌ داه‌نان له هه‌موو شه‌وه‌کانیدا بنه‌مایه‌کی بایه‌له‌ژی هه‌یه‌ که به کاری مه‌شک نو‌ه‌ندرایه‌تی ده‌که‌ت، ئه‌مه‌ش به ده‌وری خه‌ی به‌ره‌مه‌ی قه‌ناغه‌کی گه‌شه‌کردنه‌ که مه‌رغه‌ی ته‌ به چه‌ندین گه‌ه‌انکاری له ملیه‌نان سا به‌ر له ئه‌ستاوه‌ تا هه‌نووکه‌ په‌یدا ته‌په‌یه‌و و تا ده‌گات به‌و تو‌ه‌ژینه‌وه‌ مه‌ده‌رنانه‌ی که باسه‌ له بابه‌تی داه‌نان له زانست و هونه‌ر و ئه‌ده‌دا ده‌که‌ن .

ته‌وانینه‌ی ماتریالیستی ئه‌وه‌ په‌شته‌است ده‌که‌ته‌وه‌ که له غیابه‌ی باروده‌خه‌ که‌مه‌ی ته‌ و په‌روه‌رده‌یه‌ و کولتووری گونجاودا، که‌سی داه‌ه‌ه‌ر ناتوانه‌ت داه‌ه‌ه‌ر به‌ت. ئه‌وه‌ی ژینگه‌ی سروشته‌ی و که‌مه‌ی ته‌ له قه‌ناغه‌کی مه‌ژوویه‌ دیاریکراودا دابینه‌ی ده‌کات و ئه‌و مله‌لان و گه‌ه‌انکاریانه‌ی که یاوه‌ری ده‌که‌ن و وه‌ ئه‌و هه‌کارانه‌ی په‌یه‌ستن به‌ر گه‌شه‌په‌دانی ئامرازه‌کانی به‌ره‌مه‌ه‌نان بنه‌مان به‌ داه‌نان له هه‌ر به‌واره‌که‌دا. هه‌روه‌ها داه‌نان به‌ نموونه‌ له وه‌ه‌ه‌که‌شان، ئه‌مان، یان مه‌سیقا کاری په‌ زه‌حمه‌ت له مه‌رغه‌ ده‌خوازه‌ت که ئه‌نگه‌ چه‌ندین سا به‌خایه‌نه‌ت. داه‌نان له‌ناکاو ووه‌ناده‌ت وه‌که‌ هه‌نده‌ که‌سه‌ وای ده‌یه‌بینن وه‌که‌ ئه‌وه‌ی که‌شه‌ی ئه‌له‌هام، سه‌روه‌ش، یان به‌لیمه‌ته‌ی دوور له واقیعه‌ی زینه‌دووه‌ به‌ت. به‌ه‌که‌وه‌ دوا له‌که‌که‌ینه‌وه‌یه‌کی قوو و دره‌ژخایه‌ن ده‌ت و په‌یه‌سته‌ به‌ هه‌وه‌ و ته‌قه‌له‌یه‌کی زه‌ره‌یه‌، چونکه‌ هه‌ر به‌ره‌مه‌یه‌کی داه‌ه‌ه‌رانه‌ی مه‌زن و کاریگه‌ر و هه‌ر به‌ره‌مه‌یه‌کی ئه‌ده‌یه‌ نه‌مه‌ر، ئه‌وه‌ له داه‌ه‌ه‌نه‌ره‌که‌ ده‌خوازه‌ت که ئه‌زه‌موونه‌کانی په‌شه‌خه‌ی وه‌رگه‌ه‌ت و هه‌رسیان به‌کات و ئه‌نجا گوزارشته‌یان به‌کات. ئه‌مه‌ش وه‌ له مه‌شکی داه‌ه‌ه‌نه‌ره‌ ده‌کات که تووه‌شی مله‌لانه‌یه‌کی ناوه‌یه‌ی به‌ت و له‌مه‌ گه‌یه‌شه‌وه‌ به‌ ته‌واوی سه‌رقا‌یه‌ به‌ره‌مه‌یه‌کی ده‌به‌ت.

بنامای ماتریا یستی ب داه نان، م شکی مر ق ک ئا زترین م شکی س ر ووی ز وید د کات ب ج و ه ر ی خ ی. ئ و و ش ی و ا ل م ر ق د کات بتوان ت داه نان بکات و هون ر و ئ د ب ب ر ه م به ن ت ئ و ژینگ ک م ای تی گونجاو ی ک د ب ت ل ب ر د سدا ب ت. ئ گ ر د ر ف ت ب ک س کی دیار ی کرا و ه ر و ه ها ه لوم ر ج و پ ر و ر د ی گونجا و ل ت م نی مند ا ی ی و ب دابین ب ک ر ت، ب نموون ه اند ر ی ب ت ل ب واری ئ د ب و هون ردا، ئ و ا چینی ژ ر و ی م شک ک ب ر پ ر س ل م ج ر چالاکی لای ک س داه ن ر چالا کتر د ب ت و ژمار ی خان د مار کانی ئ م بوار زیاتر د بن ب ب ر اورد ب و ک سانی ک ل س ر ئاستی ئ د بی و هون ریدا س ر قای داه نان نین. تو ژین و کان ئ و ش پش ت است د ک ن و و د ن ئ و ج گایانی ب پ ل ی ی ک م مام ل گ س ز و ه س ت ک اندا د ک ن، ی ک ک ل جیا ک ر و و گ ر ن گ کانی ب ر ه م هون ر ی و ئ د بی ک ان. ب م س بارت ب زانایانی فیزی و بیرکاری و لق زانستی کانی تر، ئ و ناوچانی چینی خوار و ی م شکیان ب ر پ ر س ل بیر ک ر د ن و ی ل ژیک ی، ک زیاتر ل ک ه پ ک رانی د ماریان ه ی ل چا و ئ وانی تر. ب م ش و ی د ت و انین ب ب داه نان ل ئ د ب و هون ردا ل گ گ ی ن خ ش ی م شک یان د ر و و ن و نای ت دی و ه و ر ها ج ر ک نی ل ئ ل ه م و ن ا واز یی دوور ل و ه لوم ر ج ب ب تیانی ک د وری خو ق ن ر ک یان داو و ه ر و ه ها د ر ئ نجامی ب ر ز بوون و ی غ ریز ی س ک سی س ر ک و ت کراویش نی، ب ک و داه نان ل ج و ه ر ی خ یدا د ر ئ نجامی کار ل کی ژمار ی کی ز ر ل و ه کارانی ناو ئ و ژینگ یی م ر ق ک تیدا د ژ ی و ناو م شکی ئ و م ر ق ی ک ب ر ه م ک ب ر ه م د ن ت.

ت بینی : ئ م و تار ل ک ب ن دی دووش م م ی م عریفی ل ۲۸ ی شوباتی ۲۰۲۲ پ ش ک ش کراو.

س رچا و : التصور المادي للابداع في الادب و الفن، بقلم احمد مرزوک، موقع منظمة البديل الشيوعي في العراق
<https://www.albadeel-alsheoi.org/ar/?p=7151>